

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра гуманітарних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
із навчальної дисципліни «Домедична підготовка»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
262 Правоохоронна діяльність (поліцейські)

Суми, 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії
ХНУВС
Протокол від 29.08.2023 №2

Розробник:

Наталія ТЕРЕЩУК, викладач кафедри гуманітарних дисциплін Сумської
філії Харківського національного університету внутрішніх справ

Рецензенти:

1. Доцент кафедри педіатрії Сумського державного університету, кандидат медичних наук **Олена РЕДЬКО**
2. Професор кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор **Руслан СТЕПАНЮК**

**1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Література	Вид контролю
	Всього	З них:					
		лекції	Семінарські і заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		
Семестр №II							
Тема№1: Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги. Анатомо-фізіологічні особливості організму людини. Основи фармакології.	8	2		2		4	1, 2, 3, 4, 5. 6, 31, 32, 37, 38.
Тема№2: Тактика надання домедичної допомоги постраждалим у бою з використанням алгоритму MARCH.	8	2		2		4	7, 9, 10, 17, 21
Тема№3: Організація надання домедичної допомоги на місці події.	8	2		2		4	33, 34, 39, 40,41.
Тема№4: Домедична допомога при термінальних станах з основами реанімації.	10	2		4		4	7, 8, 35, 39, 40.
Тема№5: Домедична допомога при кровотечах	10	2		4		4	10, 19, 39, 38
Тема№6: Домедична допомога при травмах.	10	2		4		4	13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 27, 33, 40, 41.
Тема№7: Домедична допомога при ушкодженні екзогенними чинниками навколишнього середовища.	10	2		4		4	22, 23, 24, 25, 28, 29, 39, 40.
Тема№8:Домедична допомога при шоківих станах.	8	2		2		4	11, 12, 30, 32, 39, 40, 41
Тема№9: Домедична допомога при інших невідкладних станах.	10	2		4		4	8, 12, 19, 31, 39, 40
Тема№10: Забезпечення особистої профілактики ВІЛ-інфекції.	8	2		2		4	36
Всього за семестр:	90	20		30		40	

2. Методичні вказівки до практичних занять

Семестр №2

Тема №1: Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги. Анатомо-фізіологічні особливості організму людини. Основи фармакології.

Практичне заняття №1: Нормативно-правові основи надання домедичної допомоги. Анатомо-фізіологічні особливості організму людини. Основи фармакології.

Навчальна мета заняття: ознайомити курсантів з основними нормативно-правовими актами надання домедичної допомоги, основними поняттями в охороні здоров'я, основними видами надання медичної допомоги, поняття медицини катастроф, основними завданнями медицини катастроф, поняття медичного сортування, анатомо-фізіологічними особливостями організму, основними фармакологічними термінами.

Час проведення 2 години.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Нормативно-правова база щодо захисту здоров'я та життя людини.
2. Основні поняття в охороні здоров'я.
3. Нормативно-правові основи надання екстреної медичної допомоги;
4. Служба медицини катастроф;
5. Медичне сортування.
6. Анатомо-фізіологічні особливості систем людського організму.
7. Основні поняття у фармакології.
8. Склад індивідуальної аптечки та табельні засоби надання першої медичної допомоги

Література:

1. Закон України Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 26.01.1993/№ 4, стаття 19. № 539-IX від 30.03.2020, ВВР, 2020, № 17, ст.107 діє до 01.01.2021, з урахуванням змін, внесених Законом № 737-IX від 19.06.2020.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
2. Закон України Про екстрену медичну допомогу від 05.07.2012 № 5081-VI // Відомості Верховної Ради України від 26.07.2013.№ 30, стор. 1599, стаття 340 URL: <https://precedent.ua/5081-17>
3. Закон України Про Національну поліцію від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України від 09.10.2015 2015 р., / № 40-41 /, стор. 1970, стаття 379 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані

надавати домедичну допомогу від 21.11.2012 № 1115 // Урядовий кур'єр від 11.12.2012 № 228 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-п#Text>

5. Постанова Кабінету Міністрів України Про норматив прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на місце події від 21.11.2012 № 1119 // Урядовий кур'єр від 11.12.2012 № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2012-п#Text>

6. Наказ МОЗ України від 07.07.1998 № 187 «Про затвердження переліків лікарських засобів у медичних аптечках транспортних засобів» // Офіційний вісник України від 06.08.1998. № 29, стор. 153, стаття 1110, код акту 5727/1998 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0465-98>

7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження переліків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптечок медичних загальноїсськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальноїсськової, наплічника медичного загальноїсськового санітара та наплічника медичного загальноїсськового санітарного інструктора»: від 28 лип. 2016 р № 784

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-17#Text>

8. Анатомія та фізіологія людини: підручник (ВНЗ I - III р. а.) / П.І. Сидоренко. 5-е вид., випр. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2015. 248 с. URL: <https://medlib.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Anatomiya-ta-fiziologiya-lyudyny.pdf>

9. Нековаль І. В., Казанюк Т. В. Фармакологія: підручник (I-III р. а.) / 8-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. 552 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Нековаль.pdf>

10. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, І.В. Паламар та ін. 3-є видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019, 504 с.

URL: <https://library.gov.ua/persha-ekstrena-i-taktychna-medychna-dopomoga-na-dogospitalnomu-etapi/>

Ключові поняття

Домедична допомога - невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Невідкладний стан людини - раптове погіршення фізичного або психічного здоров'я, яке становить пряму та невідворотну загрозу життю та

здоров'ю людини або оточуючих її людей і виникає внаслідок хвороби, травми, отруєння або інших внутрішніх чи зовнішніх причин;

Здоров'я - стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад;

Медична допомога - діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами;

Анатомія - це наука, яка вивчає форму та будову організму, органів і тканин людини у процесі їх еволюції.

Організм – сформована система, яка об'єднує всі анатомо-фізіологічні системи; постійно взаємодіє із зовнішнім середовищем і перебуває у стані рухомої рівноваги.

Система органів - сукупність органів одного походження, які мають спільні риси будови, пов'язані анатомічно і топографічно, а також виконують однакову функцію.

Фізіологія - це наука про життєві процеси, діяльність окремих органів та їх системи і в цілому всього організму.

Фармакологія – наука про дію лікарських речовин на організм.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Дискусійне обговорення зазначених питань. Письмові тестові завдання. Перевірка рефератів.

Питання для опитування:

1. Поняття домедична допомога;
2. Поняття «золота година»;
3. Поняття «здоров'я»;
4. Невідкладний стан людини;
5. На безкоштовне отримання яких видів медичної допомоги має право кожен громадянин України?
6. Що собою представляє екстренна медична допомога?
7. Що собою представляє первинна медична допомога?
8. Що собою представляє вторинна медична допомога?
9. Третинна медична допомога;
10. Паліативна медична допомога;
11. Медична реабілітація;
12. Лікуючий лікар;
13. Еутаназія, її види;
14. Які методи застосовує лікар в медичній практиці?

15. Поняття профілактика, діагностика, лікування;
16. Місце події;
17. Поняття медицини катастроф;
18. Основні завдання медицини катастроф;
19. Чим представлені сили державної служби медицини катастроф?
20. Медичне сортування, види;

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків заняття.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Розглянути питання:
 - 1.1. Поняття лікуючий лікар та його обов'язки;
 - 1.2. Завдання медицини катастроф.
 - 1.3. Спеціалізований санітарний транспорт.
2. Вивчити конспект лекції.
3. Підготувати реферати по темах: «Класифікація катастроф. Причини, які викликають катастрофи та тактика рятувальника при наданні допомоги» та «Вікові періоди людини».
4. Підготувати теми рефератів:
 - «Головний мозок – нерозгадана таємниця»
 - «Структура та функції дерми»
 - «Види аптечок. Склад аптечки. Основні способи застосування індивідуальних аптечок.»
 - «Основні групи психотропних речовин, особливості їх зберігання та застосування»
 - «Види знеболюючих засобів, застосування в лікарській практиці»
 - «Зміст та завдання сучасної токсикології».
5. Розглянути основні анатомо-фізіологічні особливості статевої системи, ендокринної, органів чуттів.

Тема №2: Тактика надання домедичної допомоги постраждалим у бою з використання алгоритму MARCH.

Практичне заняття №2: Надання домедичної допомоги постраждалим у бою з використання алгоритму MARCH

Навчальна мета: ознайомити курсантів з основними правилами алгоритму MARCH.

Кількість годин – 2 години.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття тактичної медицини.
2. Алгоритм MARCH.
3. Надання домедичної допомоги постраждалим у бою з використання алгоритму MARCH

Література:

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності верхніх дихальних шляхів - обструкція стороннім тілом» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n139>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n170>

4. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n397>

5. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n543>

6. А.А. Гудима, К.О. Пашко. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: Підручник: Астон, 2011. – 218 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-11-klas-2019/21-zahyst-vitchyzny-11-klas/osnovy-medych-znan-11-klas-sayt.pdf>

Ключові поняття

Тактична медицина – надання медично допомоги під час військових дій

Кровотеча – це витікання крові із кровоносних судин при порушенні їхньої цілісності.

Гіпотермія – патологічний стан організму, при якому температура тіла падає нижче необхідної для підтримки нормального обміну речовин і функцій організму.

Пневмоторакс - скупчення повітря або газу в плевральній порожнині з одночасним підвищенням тиску в ній, відбувається колапс легені.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Дискусійне обговорення зазначених питань. Письмові тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

**Тема №3 Організація надання домедичної допомоги на місці події.
Практичне заняття №3. Організація надання домедичної допомоги
на місці події.**

Навчальна мета заняття: ознайомити курсантів з правилами поведінки на місці події під час надання домедичної допомоги, з правилами евакуації та транспортування постраждалих при надзвичайних ситуаціях, правилах надання психологічної допомоги травмованим, відпрацювати з курсантами доступ до постраждалого та первинну оцінку постраждалого.

Кількість годин – 2 години

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Правила поведінки на місці події під час надання домедичної допомоги.
2. Організація роботи в команді рятувальників.
3. Власна безпека та доступ до постраждалого.
4. Види надання домедичної допомоги залежно від місця події.
5. Евакуація постраждалих, вимоги, правила та принципи;
6. Транспортування постраждалих.
7. Положення травмованих при транспортуванні;
8. Перенесення постраждалого однією людиною, двома та трьома особами.
9. Надання психологічної підтримки постраждалим.

Література

1. Волянський П. Б., Гур'єв С. О. Домедична допомога на місці події: практичний посібник. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 225 с. URL: <https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>
2. Домедична підготовка : підручник / за заг. ред. В. В. Стеблюка. Харків : Право, 2020. 341 с. URL: <https://library.gov.ua/domedychna-pidgotovka/>
3. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL: <https://library.gov.ua/suchasni-klasifikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>
4. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с. URL: <https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>
5. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.

– Харків: ХНУВС, 2021. – 176 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c38d29e9-c936-4c00-9795-07e31c3db954/content>

Ключові поняття

Місце події - територія, приміщення або будь-яке інше місцезнаходження людини у невідкладному стані на момент здійснення виклику екстреної медичної допомоги.

Евакуація – організоване виведення чи вивезення із зони надзвичайної ситуації або зони можливого ураження населення, якщо виникає загроза його життю або здоров'ю, а також матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Дискусійне обговорення зазначених питань. Письмові тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання на самостійне опрацювання:

1. Підготувати реферат на тему: «Правила та методи транспортної іммобілізації».

2. Розглянути питання:

2.1. Особливості надання домедичної допомоги постраждалим із психогенними реакціями. Надання психологічної підтримки постраждалим.

2.2. Сучасні вимоги до проведення екстреної евакуації постраждалого;

2.3. Транспортування постраждалих. Способи перенесення постраждалих на собі.

Тема №4: Домедична допомога при термінальних станах з основами реанімації

Практичне заняття №4. Термінальні стани та поняття смерті

Навчальна мета заняття: ознайомити курсантів з поняттям термінальних станів, ознаками клінічної та біологічної смерті, з основами реанімації, алгоритмом проведення серцево-легеневої реанімації.

Кількість годин – 2 години

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Характеристика термінального стану, клінічної та біологічної смерті;
2. Поняття про серцево-легеневу реанімацію;

Ключові поняття

Термінальний стан (лат. terminalis - пограничний, кінцевий) - кінцеві стадії життя - преагонія, агонія і клінічна смерть; **стан** між життям та смертю. Під час **термінальних** станів відбувається розпад функцій серцево-судинної системи, дихання, центральної нервової системи, нирок, печінки, ендокринної системи, метаболізму.

Клінічна смерть - стан, при якому зміни в життєво важливих органах і системах ще мають зворотний характер. Клінічна смерть - це перехідний період між життям і смертю.

Біологічна смерть - це незворотне припинення життєдіяльності організму, яке настає після клінічної смерті.

Серцево-легенева реанімація - невідкладна медична комплексна процедура, спрямована на відновлення життєдіяльності організму та виведення його зі стану клінічної смерті.

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

3. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошнін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. 3-є вид., перероб. і допов. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. 960 с. URL: <https://www.medpublish.com.ua/medicina-nevidkladnih-staniv-ekstrena-shvidka-medichna-dopomoga-pidruchnik-is-zozulja-ao-volosovec-og-shekerata-in-5e-vidannja/p-794.html>

4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL:

<https://library.gov.ua/suchasni-klasifikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

5. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с. URL: <https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Лекція по темі. Перегляд відеофільму. Дискусійне обговорення зазначених питань.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Тема №4: Домедична допомога при термінальних станах з основами реанімації

Практичне заняття №5: Домедична допомога при термінальних станах з основами реанімації та з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора

Навчальна мета: ознайомити курсантів з алгоритмом проведення серцево-легеневої реанімації, навчити застосовувати знання про СЛР у практичних ситуаціях.

Кількість годин – 2 години

Місце проведення – навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Показання до серцево-легеневої реанімації.
2. Непрямий масаж серця.
3. Штучна вентиляція легень.
4. Особливості серцево-легеневої реанімації у немовлят.
5. Проведення серцево-легеневої реанімації з використанням зовнішнього автоматичного дефібрилятора.

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

3. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. 3-є вид., перероб. і допов. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. 960 с.

URL:<https://www.medpublish.com.ua/medicina-nevidkladnih-staniv-ekstrena-shvidka-medichna-dopomoga-pidruchnik-is-zozulja-ao-volosovec-og-shekera-ta-in-5e-vidannja/p-794.html>

4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с.

URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasifikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

5. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с.

URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Дискусійне обговорення зазначених питань. Відпрацювання практичних навичок на навчальному манекені. Вирішення ситуаційних задач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Підготувати реферат по темі «Поняття про смерть. Основи танатології», «Загальні уявлення про смерть – характеристика термінального стану, клінічної та біологічної смерті».

Тема №5: Домедична допомога при кровотечах

Практичне заняття №6: Домедична допомога при кровотечах

Навчальна мета заняття: ознайомити курсантів з поняттям кровотечі, видами та алгоритмами надання домедичної допомоги при кровотечах.

Кількість годин – 2

Місце проведення – навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Визначення, класифікація та характеристика кровотеч;
2. Способи та технічне виконання тимчасової зупинки зовнішніх кровотеч.
3. Допомога при ушкодженнях, які супроводжуються кровотечею всередину тканин та при зупинці носової кровотечі.

Література:

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі» від 09.03.2022 №441
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n170>
2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>
3. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, І.В. Паламар та ін. 3-є видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019, 504 с. URL: <https://library.gov.ua/persha-ekstrena-i-taktychna-medychna-dopomoga-na-dogospitalnomu-etapi/>
4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25-те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL: <https://library.gov.ua/suchasni-klasifikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

Ключові поняття:

Кровотеча - це витікання крові із кровоносних судин при порушенні їхньої цілісності;

Артерія - кровоносна судина, що несе збагачену киснем (артеріальну) кров від серця до всіх органів і тканин (лише легенева артерія несе венозну кров від серця до легень).

Вена - кровоносна судина, по якій кров рухається до серця.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Перегляд презентації. Перегляд відеофільму. Дискусійне обговорення зазначених питань. Вирішення ситуаційних задач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Підготувати реферати « Асептика та антисептика», «Класифікація кровотеч», «Поняття про десмургію».
2. Розглянути питання:
 - 2.1. Алгоритм надання допомоги при підозрі на кровотечу в грудну та черевну порожнину.
 - 2.2. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів
 - 2.3. Основні правила накладання пов'язок.
 - 2.4. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання штатних та підручних засобів.
 - 2.5. Алгоритм надання допомоги при травматичній ампутації кінцівки.

Тема №5: Домедична допомога при кровотечах

Практичне заняття №7: Домедична допомога при кровотечах в грудну та черевну порожнину.

Навчальна мета заняття: ознайомити курсантів з основними правилами зупинки кровотечі та алгоритмами надання домедичної допомоги при кровотечах в грудну та черевну порожнину.

Кількість годин – 2

Місце проведення – навчальна аудиторія

Навчальні питання:

- 1 Алгоритм надання допомоги при підозрі на кровотечу в грудну та черевну порожнину.
2. Алгоритм надання допомоги при травматичній ампутації.
3. Порядок надання домедичної допомоги при рані кінцівки, в тому числі ускладненій кровотечею.

Література:

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n170>
2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>
3. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, І.В. Паламар та ін. 3-є видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина»,

2019 , 504 с. URL:<https://library.gov.ua/persha-ekstrena-i-taktychna-medychna-dopomoga-na-dogospitalnomu-etapi/>

4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasyfikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

5. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n316>

6. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n341>

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Дискусійне обговорення питань. Перегляд відеофільму. Вирішення ситуаційних питань.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Тема №6: Домедична допомога при травмах

Практичне заняття №8. Травми. Види травм.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з поняттям травми, видами травм, ознаками інфікування та ускладненнями травм; загальними правилами домедичної допомоги при пораненнях.

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття «травма».
2. Класифікації ушкоджень.
3. Ушкодження м'яких тканин.
4. Інфікування та ускладнення рани.
5. Домедична допомога при пораненнях.

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі грудної клітки» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n268>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n316>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n341>

4. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n361>

5. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n397>

6. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n449>

7. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>

8. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при синдромі довготривалого здавлення» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n521>

9. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при пошкодженні очей» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n746>

10. Волянський П. Б., Гур'єв С. О. Домедична допомога на місці події: практичний посібник. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 225 с
URL:<https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>

11. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с.
URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

12. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2021. – 176 с.
URL:<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c38d29e9-c936-4c00-9795-07e31c3db954/content>

Ключові поняття

Травма - порушення анатомічної цілості або фізіологічної функції клітин, органів, систем, що виникають унаслідок дії чинників навколишнього середовища.

Рана - ушкодження, означене порушенням цілісності шкірних покривів, слизових оболонок, а іноді - тканин, розташованих глибше, що супроводжується болем, кровотечею та зянянням.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Вирішення ситуаційних задач. Перегляд відеофільму.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Тема №6: Домедична допомога при травмах.

Практичне заняття №9: Травми кісток і суглобів. Травми грудної клітки. Травма голови та хребта. Травми живота

Навчальна мета: ознайомити курсантів з травмами кісток і суглобів, травмами грудної клітки, ознаками пневмотораксу, травмою серця; алгоритмом надання домедичної допомоги при травмах грудної клітки,

переломах, вивихах? видами та симптомами черепно-мозкової травми; правилами надання домедичної допомоги при черепно-мозковій травмі.

Кількість годин – 2 .

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Вивих, перелом. Клінічні ознаки.
2. Тимчасова іммобілізація переломів.
3. Транспортування постраждалих з переломами різної локалізації.
4. Пневмоторакс, види, надання ДД.
5. Емфізема середостіння. Травма серця. Надання ДД при даних ушкодженнях.
6. Струс та забій головного мозку.
7. Переломи кісток черепа та хребта.
8. Порядок надання домедичної допомоги при ЧМТ та травмах хребта.
9. Порядок надання домедичної допомоги при травмах живота.
10. Транспортування постраждалих з травмами хребта та голови

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі грудної клітки» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n268>
2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n316>
3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n341>
4. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n361>
5. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n397>
6. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n449>
7. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>

8. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при синдромі довготривалого здавлення» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n521>

9. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при пошкодженні очей» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n746>

10. Волянський П. Б., Гур'єв С. О. Домедична допомога на місці події: практичний посібник. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 225 с
URL:<https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>

11. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с.
URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

12. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін.; МБС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2021. – 176 с.

URL:<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c38d29e9-c936-4c00-9795-07e31c3db954/content>

13. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі грудної клітки» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n268>

14. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n316>

15. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n341>

16. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n361>

17. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n397>

18. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n449>

Ключові поняття

Вивих – зміщення нормальних анатомічних співвідношень у суглобі між опорною кісткою та суглобовим ложе, яке досить часто супроводжується розривом та розтягненням зв'язок.

Перелом – це порушення цілісності кістки, за якого її уламки можуть залишатися на кістці чи зміщуватися, утворюючи викривлення кінцівок.

Пневмоторакс - скупчення повітря або газу в плевральній порожнині з одночасним підвищенням тиску в ній, відбувається колапс легені.

Струс мозку - миттєвий зрив функцій головного мозку, що настає з травмою голови з короткотривалою втратою свідомості.

Черепно-мозкова травма - стан, що виникає в наслідок травматичного ушкодження головного мозку, його оболонок, судин, кісток черепа і зовнішніх покривів голови.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття:

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття:

Усне опитування. Вирішення ситуаційних задач. Перегляд відеофільму.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Тема №7: Домедична допомога при ушкодженні екзогенними чинниками навколишнього середовища
Практичне заняття №10. Ураження викликані дією високих та низьких температур.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з ураженнями, які виникають внаслідок дії високих та низьких температур та надання ДД при таких станах.

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Опік. Види опіків. Надання ДД при опіках.
2. Перегрівання. Надання ДД при перегріванні.
3. Обмороження та переохолодження.
4. Надання ДД при утопленні.
5. Електротравма. Надання домедичної допомоги при електротравмі або ураженні струмом.

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на передозування опіоїдами» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n576>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n608>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при термічних опіках» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n644>

4. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при загальному переохолодженні та/або відмороженні» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n669>

6. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом або блискавкою» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n800>

7. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при анафілаксії» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n854>

8. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с.
URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasyfikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

Ключові поняття

Опік - різновид травми тканин тіла, яку спричинює дія тепла, електричного струму, хімічних речовин та випромінювання.

Гіпотермія - патологічний стан організму, при якому температура тіла падає нижче необхідної для підтримки нормального обміну речовин і функцій організму.

Обмороження - це ушкодження будь-якої частини тіла, яке виникає внаслідок впливу низьких температур.

Електротравма - це місцеві і загальні пошкодження, що виникають у результаті впливу електричного струму великої сили або розряду атмосферної електрики.

Перегрівання - це патологічний стан організму, що виникає внаслідок порушення терморегуляції та/або дії зовнішнього тепла.

Утоплення - це гострий патологічний стан, що розвивається при випадковому або навмисному зануренні у воду чи інші рідини, з подальшим розвитком ознак дихальної недостатності, причиною виникнення якої є попадання рідини в дихальні шляхи.

Теми рефератів:

1. Патогенез відмороження, ступені відмороження, ускладнення при відмороженні, домедична допомога.

План проведення заняття:

I. Проведення вступу до заняття:

Ознайомлення курсантів з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Вирішення ситуаційних задач. Перегляд відеофільму.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Тема №7: Домедична допомога при ушкодженні екзогенними чинниками навколишнього середовища

Практичне заняття №11. Отруєння. Укуси тварин та комах. Асфіксія.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з поняттям «отрута» та «отруєння», видами отруєння та правилами надання домедичної допомоги при отруєннях; з основними правилами надання домедичної допомоги при укусах отруйних тварин та комах

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Отрута та отруєння.
2. Отруєння отруйними речовинами, надання ДД.
3. Харчові отруєння, надання ДД.
4. Ботулізм
5. Отруєння грибами.
6. Укуси отруйних змій, надання ДД.
7. Укуси бджіл і ос, надання ДД.
8. Надання ДД при укусах домашніх та диких тварин. Прояви сказу.
9. Асфіксія.

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на передозування опіоїдами» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n576>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n608>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при термічних опіках» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n644>

4. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при загальному переохолодженні та/або відмороженні» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n669>

5. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом або блискавкою» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n800>

6. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при анафілаксії» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n854>

7. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с.
URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasifikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

Ключові поняття

Отру́та - речовина, здатна при дії на живий організм спричиняти різке порушення нормальної його життєдіяльності: отруєння або смерть.

Отруєння, або інтоксика́ція - порушення функцій чи ушкодження органів внаслідок дії отруту чи токсинів, що проникли в організм чи утворилися в ньому.

Асфі́ксія - патологічний процес, синдром з гострим перебігом, що виникає через недостатність кисню в крові та тканинах, з наступним накопиченням в організмі вуглекислого газу.

Теми рефератів:

1. Правила надання першої домедичної допомоги при отруєннях грибами та продуктами рослинного і тваринного світу.
2. Ознаки отруєння алкоголем, метиленовим спиртом і керосином.
3. Етіологія та патогенез отруєнь. Види отруйних речовин. Шляхи проникнення отруйних речовин до організму людини. Профілактика отруєнь.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття:

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Перегляд відеофільму. Вирішення ситуаційних задач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

Тема № 8: Домедична допомога при шоккових станах

Практичне заняття №12. Шок, ознаки, види.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з поняттям шоку, різновидами та симптоматикою.

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття шоку.
2. Види шоку.
3. Надання допомоги при шоккових станах.
4. Основні розлади свідомості.
5. Надання домедичної допомоги при шоккових станах.

Література

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий мозковий інсульт» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n218>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарда» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n243>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при гіпоглікемії» від 09.03.2022 №441 Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при гіпоглікемії» від 09.03.2022 №441 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>

4. Анатомія та фізіологія людини: підручник (ВНЗ I - III р. а.) / П.І. Сидоренко. 5-е вид., випр. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2015. 248 с. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>

5. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasyfikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

6. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с. URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

7. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ.

– Харків: ХНУВС, 2021. – 176 с.
URL:<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c38d29e9-c936-4c00-9795-07e31c3db954/content>

Теми рефератів

1. Патогенез та ознаки шоку.

Ключові поняття

Шок - тяжкий загальний стан організму, спричинений діями надсильного подразника та означений гострою недостатністю кровообігу й порушенням життєво важливих функцій.

Ясна свідомість - це повне збереження свідомості, адекватне сприйняття себе та навколишнього середовища.

Оглушення - це часткове пригнічення свідомості, унаслідок якого знижується здатність до активної уваги.

Ко́ма - патологічний стан організму, що характеризується повною втратою свідомості, розладом життєво важливих функцій - кровообігу, дихання, обміну речовин, відсутністю рефлексів, реакції на подразники. Виникає гальмування функцій кори головного мозку, потім підкіркових утворень.

Непритомність - невідкладний стан, що виникає внаслідок короткочасної недостатності кровообігу головного мозку.

Кола́пс - одна з форм гострої судинної недостатності, пов'язана з вираженим падінням тонуусу судин і зменшенням об'єму циркулюючої крові. Його відносять до невідкладних станів.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття:

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Перегляд презентації. Конспектування. Перегляд відеофільму. Вирішення ситуаційних задач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

**Тема №9: Домедична допомога при інших невідкладних станах
Практичне заняття №13. Серцево-судинні захворювання. Розлади
дихальної недостатності. Епілепсія. Захворювання об'єднані поняттям
«гострий живіт». Екстренні пологи**

Навчальна мета: ознайомити курсантів з найпоширенішими розладами серцево-судинної, дихальної та травної систем; алгоритмами дій при екстрених пологах.

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні поняття:

1. Серцево-судинні розлади: інфаркт міокарда, стенокардія, гіпертонічний криз, інсульт.
2. Розлади дихальної недостатності.
3. Епілепсія.
4. Патології, об'єднані поняттям «гострий живіт».
5. Екстренні пологи.

Теми рефератів:

1. Епілепсія.

Література:

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарда» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n243>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>

4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження переліків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптечок медичних загальноїськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальноїськової, наплічника медичного загальноїськового санітара та наплічника медичного загальноїськового санітарного інструктора»: від 28 лип. 2016 р № 784

5. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с.

URL: <https://library.gov.ua/suchasni-klasyfikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

6. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с.
URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

Ключові поняття

Стенокардія - захворювання, симптомами якого є напади раптового болю (ангінозний біль) в грудях внаслідок гострої недостатності кровопостачання міокарду - клінічна форма ішемічної хвороби серця.

Гіпертонічний криз - раптове значне підвищення артеріального тиску від нормального або підвищеного рівня, яке майже завжди супроводжується появою чи посиленням розладів з боку органів-мішеней або вегетативної нервової системи.

Інсульт - гостре порушення мозкового кровообігу (ГПМК), що спричинює ушкодження тканин мозку і розлади його функцій.

Інфаркт міокарда - крайній ступінь ішемічної хвороби серця, який характеризується розвитком ішемічного некрозу ділянки міокарда, що виник внаслідок абсолютної або відносної недостатності кровопостачання у цій ділянці.

Епілєсія - це група довготривалих неврологічних розладів, що характеризуються виникненням судомних нападів.

«Гострий живіт» - симптомокомплекс, який охоплює гострий біль у животі в сполученні з захисним напруженням черевної стінки, симптомами подразнення очеревини та кишкової непрохідності.

Гострий апендицит - це неспецифічне запальне захворювання хробакоподібного паростка, яке характеризується швидким перебігом і виникненням серйозних ускладнень у перші дні (а то й години) захворювання.

Перитоніт - запалення очеревини; часто виникає як ускладнення запальних захворювань органів черевної порожнини та при травмі живота.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття:

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Перегляд презентації. Конспектування. Перегляд відеофільму. Вирішення ситуаційних задач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

**Тема №9 Домедична допомога при інших невідкладних станах
Практичне заняття №14. Ендокринні розлади. Алергічні реакції.
Розлади сечо-статевої системи.**

Навчальна мета: ознайомити курсантів з найпоширенішими розладами ендокринної системи, сечовидільної та алергічними реакціями.

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Цукровий діабет. Діабетичні коми.
2. Алергія.
3. Анафілактичний шок.
4. Ниркова коліка.

Теми рефератів:

1. Бронхіальна астма.
2. Цукровий діабет.

Література:

1. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

2. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарда» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n243>

3. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>

4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження переліків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптек медичних загальноїсськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальноїсської, наплічника медичного загальноїсського санітара та наплічника медичного загальноїсського санітарного інструктора»: від 28 лип. 2016 р № 784 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-17#Text>

5. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasyfikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

6. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с. URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp->

<content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

Ключові поняття

Цукровий діабет - група ендокринних захворювань, що розвиваються внаслідок абсолютної чи відносної недостатності гормону інсуліну, появи інсулінорезистентності, внаслідок чого виникає гіперглікемія - стійке підвищення рівня глюкози у крові.

Алергія - чутливість організму тварин і людини до чужорідних речовин (здебільшого білкової природи), що вводяться повторно.

Ниркова коліка - синдром, який характеризується нападами гострого болю у попереку з іррадіюванням донизу за ходом сечоводу у пахову ділянку та статеві органи.

Набряк Квінке, або ангіоневротичний набряк - гостра алергічна реакція організму, що характеризується масивним набряком слизових оболонок, шкіри і підшкірної жирової клітковини, причиною якого є реакція організму на різноманітні фактори, що мають біологічне або хімічне походження.

Анафілактичний шок - один з видів шоку, комплекс стрімких тяжких патологічних зрушень в організмі внаслідок розвитку генералізованої алергійної реакції негайного типу (анафілаксія) з наступним вивільненням різноманітних медіаторів, які швидко спричиняють різке збільшення ємності судинного русла, при цьому об'єм циркулюючої плазми (ОЦП) не забезпечує адекватну гемодинаміку; підвищення проникності кровоносних судин, порушення діяльності центральної нервової системи (ЦНС), обструкцію дихальних шляхів, спазм гладеньких м'язів. У низці зарубіжних посібниках, наукових монографіях не відокремлюють анафілактичний шок від терміну «анафілаксія», розглядаючи їх в одному розділі.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття:

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Перегляд презентації. Конспектування. Перегляд відеофільму. Вирішення ситуаційних задач.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та

Тема №10: Забезпечення особистої профілактики ВІЛ-інфекції.

Практичне заняття №15. Забезпечення особистої профілактики ВІЛ-інфекції.

Навчальна мета: забезпечити усвідомлення курсантами актуальності даної теми в житті та професійній діяльності.

Кількість годин – 2.

Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття ВІЛ-інфекції.
2. Алгоритм проведення екстреної пост контактної профілактики ВІЛ-інфекції.

Література

1. Наказ «Про затвердження нормативно-правових актів щодо захисту від зараження ВІЛ-інфекцією при виконанні професійних обов'язків» від 05.11.2013 №955. - м. Київ - Зареєстровано в Міністерстві юстиції України/20 листопада 2013 р. за N 1978/24510 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1978-13#Text>

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття:

Ознайомлення з темою, цілями та завданнями практичного заняття, з'ясування актуальності даної теми, її практичне значення. Зв'язок з попередніми та наступними темами.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Усне опитування. Дискусійне обговорення питань.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Підбиття підсумків роботи курсантів на занятті. З'ясування ступеню засвоєння знань та оволодіння навичками.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

3.1. Основна література

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 26.01.1993/ № 4, стаття 19.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

2. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 № 5081-VI // Відомості Верховної Ради України від 26.07.2013. № 30, стор. 1599, стаття 340

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>

3. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України від 09.10.2015 / № 40-41 /, стор. 1970, стаття 379

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу» від 21.11.2012 № 1115 // Урядовий кур'єр від 11.12.2012 № 228

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-п#Text>

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про норматив прибуття бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги на місце події» від 21.11.2012 № 1119 // Урядовий кур'єр від 11.12.2012 № 228

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2012-п#Text>

6. Наказ МОЗ України від 07.07.1998 № 187 «Про затвердження переліків лікарських засобів у медичних аптечках транспортних засобів» // Офіційний вісник України від 06.08.1998. № 29, стор. 153, стаття 1110, код акту 5727/1998 URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0465-98>

7. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дорослим при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

8. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги дітям при раптовій зупинці кровообігу» від 09.03.2022 № 441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n95>

9. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності верхніх дихальних шляхів - обструкція стороннім тілом» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n139>

10. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n170>

11. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий мозковий інсульт» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n218>

12. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гострий інфаркт міокарда» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n243>

13. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі грудної клітки» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n268>

14. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при проникній травмі черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n316>

15. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при тупій травмі органів черевної порожнини» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n341>

16. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n361>

17. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n397>

18. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n449>

19. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n497>

20. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при синдромі довготривалого здавлення» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n521>

21. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n543>

22. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на передозування опіоїдами» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n576>

23. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n608>

24. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при термічних опіках» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n644>

25. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при загальному переохолодженні та/або відмороженні» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n669>

26. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при судомах» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n717>

27. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при пошкодженні очей» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n800>

28. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при анафілаксії» від 09.03.2022 №441

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#n854>

29. Наказ МОЗ України «Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при гіпоглікемії» від 09.03.2022 №441

30. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження переліків лікарських засобів та виробів медичного призначення, які повинні бути в складі аптечок медичних загальновійськових індивідуальних, аптечки автомобільної загальновійськової, наплічника медичного загальновійськового санітара та наплічника медичного загальновійськового санітарного інструктора»: від 28 лип. 2016 р № 784

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-17#Text>

31. Анатомія та фізіологія людини: підручник (ВНЗ I - III р. а.) / П.І. Сидоренко. 5-е вид., випр. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2015. 248 с.

URL:<https://www.medpublish.com.ua/anatomija-ta-phiziologija-ljudini-pidruchnik-vnz-r-a-p-sidorenko-5e-vid-vipr/p-453.html>

32. Волянський П. Б., Гур'єв С. О. Домедична допомога на місці події: практичний посібник. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 225 с.

URL:<https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>

33. Домедична підготовка : підручник / за заг. ред. В. В. Стеблюка. Харків : Право, 2020. 341 с. URL:<https://library.gov.ua/domedychna-pidgotovka/>

34. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Рошнін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. 3-є вид., перероб. і допов. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. 960 с.

URL:<https://www.medpublish.com.ua/medicina-nevidkladnih-staniv-ekstrena-shvidka-medichna-dopomoga-pidruchnik-is-zozulja-ao-volosovec-og-shekera-ta-in-5e-vidannja/p-794.html>

35. Наказ «Про затвердження нормативно-правових актів щодо захисту від зараження ВІЛ-інфекцією при виконанні професійних обов'язків» від 05.11.2013 №955. м. Київ. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України /20 листопада 2013 р. за № 1978/24510

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1978-13#Text>

36. Нековаль І. В., Казанюк Т. В. Фармакологія: підручник (І-ІІІ р. а.) / 8-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. 552 с. URL:<http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Нековаль.pdf>

37. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навчальний посібник / В.С. Тарасюк, М.В. Матвійчук, І.В. Паламар та ін. 3-є видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019, 504 с. URL:<https://library.gov.ua/persha-ekstrena-i-taktychna-medychna-dopomoga-na-dogospitalnomu-etapi/>

38. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи : нормативні показники, трактування змін/ за ред. Проф. Ю.М.Мостового. 25 -те вид., змін. Та доповн. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с. URL:<https://library.gov.ua/suchasni-klasifikatsiyi-ta-standarty-likuvannya-zahvoryuvan-vnutrishnih-organiv-nevidkladni-stany-v-terapiyi/>

39. Халмурадов Б. Д., Волянський П. Б. Медицина надзвичайних ситуацій: підручник. Центр навчальної літератури, 2016. 208 с. URL:<https://emergency.med.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Навчальний-посібник-Медицина-надзвичайних-ситуацій.-Екстрена-медична-допомога..pdf>

40. Домедична підготовка : навч. посіб. / кол. авт.: В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2021. – 176 с. URL:<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c38d29e9-c936-4c00-9795-07e31c3db954/content>

41. А.А. Гудима, К.О. Пашко. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: Підручник: Астон, 2011. – 218 с. URL:<https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-11-klas-2019/21-zahyst-vitchyzny-11-klas/osnovy-medych-znan-11-klas-sayt.pdf>

Додаткова література

1. Філімонов В. І. Фізіологія людини: Підручник. К.: ВСВ «Медицина», 2010. 776 с.
URL:[file:///C:/Users/anna2/Downloads/Фізіологія%20людини%201%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/anna2/Downloads/Фізіологія%20людини%201%20(2).pdf)

2. Нековаль І. В., Казанюк Т. В. Фармакологія: підручник (І-ІІІ р. а.) / 8-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. 552 с. URL:<http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Нековаль.pdf>

3. Терещук Н. Г. Домедична допомога у службовій діяльності поліцейського як засіб забезпечення життя та здоров'я свого та оточуючих: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти Збірник матеріалів XII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (23 квітня 2021 року м. Суми) Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2021. С. 215-217. URL:<https://sumy.univd.edu.ua/uk/dir/66/materialy-naukovo-praktychnykh-konferentsiy>

4. Чуприна О. В., Жилін Т. П. Домедична підготовка : курс лекцій. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 120 с. URL:http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/5452/3/domedychna_pihotovka_rurs_lektsii_05092018.pdf

5. Гусєва В.О. Деякі аспекти використання спеціальних медичних знань при розслідуванні посягання на життя працівників правоохоронних органів / Гусєва В.О. // Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу : тези доп. міжнар. наук.-практ. С.77-78. конф. до 100-річчя від дня народження проф. М. В. Салтєвського (м. Харків, 8 листоп. 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2017. – С. 77-78 URL:https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/31.pdf

Інформаційні ресурси

1. Надання долікарської допомоги при опіках та відмороженнях URL:<http://studies.in.ua/bjd-gandzyuk/994-253-nadannya-dolkarskoyi-dopomogi-pri-opkah-ta-vmorozhenn.html>

2. Надання долікарської допомоги потерпілим URL:<https://leg.co.ua/instrukcii/ohrana-truda/instrukciya-schodo-nadannya-dolikarnyanoyi-dopomogi-poterpilim.html>

3. Долікарська допомога при кровотечах URL:<https://aybolit.ua/dolikarska-dopomoga-pri-krovotechax/>

4. Наказ МОЗ Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах від 09.03.2022 №441 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#Text>

5. URL:<http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2017/3/13.pdf>

6. Empendium URL:<https://empendium.com/ua/chapter/B27.III.23.11.>

7. Закон про Національну поліцію URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19/print1475696408394117>

8. URL:<https://aemc.org.ua/info/article/168/>

